

27-1-1/2022.

3530 Miskolc, Görgey Artúr u. 11.

Tel: 46/503-120, Fax: 46/340-448

E-mail: rakoczi@rfmlib.hu, Web: www.rfmlib.hu

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár 2021. évi beszámolója

3530 Miskolc, Görgey Artúr u. 11.

Varga Gábor igazgató

Miskolc, 2022. február 15.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
1. Rövid összefoglaló (max. 2000 karakter)	4
a) sikerek, eredmények és trendek (használati mutatók alapján)	4
b) tárgyévi fejlesztések, innovatív lépések	4
c) az eredményeket jelentősen befolyásoló (pozitív vagy negatív) körülmények	4
2. Stratégiai célok végrehajtása (max. 1500 karakter)	5
a) az intézményi stratégiai célok időarányos teljesülése a tárgyévi munka által	5
b) a pályázati tevékenység támogatta-e a stratégiai célok teljesülését	5
3. Szervezet (max. 1500 karakter)	5
a) kompetenciafejlesztés (a kulturális szakemberek továbbképzéséről szóló 32/2017. (XII. 12.) EMMI rendelet alapján)	5
4. Infrastruktúra (max. 1500 karakter)	6
a) fizikai terek állapotának változása	6
b) infokommunikációs (IKT) eszközpark állapotának változása	6
c) egyéb infrastruktúra	6
5. Gyűjteményi információk (max. 3000 karakter)	6
a) gyűjteményelhelyezés és gyűjteményfejlesztés	6
b) gyűjteményfeltárás	7
c) állományvédelem	7
d) digitalizálás	7
6. Szolgáltatások (változások, trendek) (max. 5000 karakter)	7
a) célcsoportok számára (gyermekek, hátrányos helyzetűek, nemzetiségek, zenét kedvelők stb.) kialakított szolgáltatások eredményei	7
b) helyben elérhető szolgáltatások	8
c) távolról elérhető szolgáltatások	8
d) közösségi szolgáltatások: rendezvények, klubok, képzések, kiállítások	8
e) online felületek (honlap, közösségi média)	9
f) területi ellátás (bővebben kifejtve a 11. pontban)	9
7. Minőségirányítás (max. 1500 karakter)	9
a) használói elégedettségmérés	9
b) önértékelés	9
c) települési könyvtárak minősítésének koordinációja, előkészítése (a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL törvény 66. § j) pontja alapján)	10
8. Tudományos kutatás és kiadványok (max. 1000 karakter)	10
9. Partnerségi együttműködések (max. 1500 karakter)	10
a) kiemelt téma: könyvtári, közgyűjteményi, közművelődési, közoktatási együttműködés és az önkéntesség	10

10.	PR/marketing/kommunikáció eredményei (max. 1000 karakter)	11
	<i>a) a könyvtár megjelenése médiumokban</i>	11
	<i>b) lépések az intézményről alkotott kép pozitív formálásához (pl. arculat, kommunikáció)</i>	11
11.	A megyei hatókörű városi könyvtár a megye területén működő települési könyvtárakat érintő állami feladatairól szóló összefoglaló (max. 3500 karakter)	11
	<i>a) a megyei kötelempéldányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményét feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokról</i>	11
	<i>b) a megye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezésével kapcsolatos feladatokról</i>	11
	<i>c) a települési könyvtárak tevékenységét segítő 2021-ben nyújtott szolgáltatásokról</i>	12
	<i>d) az iskolán kívüli könyvtári továbbképzést és szakképzés végzéséről</i>	12
	<i>e) a települési könyvtárak fejlesztésének koordinációjáról, az ennek keretében megtett javaslatokról</i>	12
	<i>f) a helyismereti dokumentumok elektronikus hozzáférhetővé tételével kapcsolatos elvégzett feladatokról</i>	13
12.	A koronavírus-járvány okozta változásokról (max. 2000 karakter)	13
	<i>a) a pandémia hatására kialakított új szolgáltatások milyen mértékben befolyásolták a szolgáltatási környezetet és ezek milyen módon voltak fenntarthatóak a 2021-es évben?</i>	13
	<i>b) hogyan befolyásolta a világjárvány az intézmény meglévő stratégiáját, illetve a középtávú stratégiai tervezést?</i>	13

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár 2021. évi beszámolója

1. Rövid összefoglaló (max. 2000 karakter)

a) sikerek, eredmények és trendek (használati mutatók alapján)

A miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár a régió legnagyobb könyvtáráként 2021-ben a megyeszékhelyen a központi épületben és 7 fiókkönyvtárban, a megyében a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer keretében 331 településen (ebből 52 könyvtárbuszos) biztosította a könyvtári szolgáltatásokat. A 2020-as évhez hasonlóan 2021-ben is a járványügyi helyzet alapjaiban határozta meg a könyvtár működését, így a forgalmi adatokat is ennek fényében lehet értékelni. Az előző évhez viszonyítva a regisztrált használók számának csökkenése mellett minimálisan csökkent a személyes használatok száma (-1,2%), kisebb emelkedés tapasztalható a kölcsönzések számában (+4%), illetve továbbra is kimagasló a távhasználatok számának növekedése (+17,7%).

b) tárgyévi fejlesztések, innovatív lépések

A könyvtár 2021-ben tovább folytatta infrastrukturális beruházásait a Központi épület Zenemű- és médiatárának NKA forrásból történő bútorcseréjével és 11 kistéleplési szolgáltató hely megújításával. Ez utóbbiakkal már 86 KSZR település könyvtárának korszerűsítése valósult meg az elmúlt 9 évben.

A járványhelyzet miatt a könyvtár a távolról elérhető szolgáltatások fejlesztése érdekében bővítette internetvonalát optikai hálózat beüzemelésével, folytatta digitalizálási tevékenységét és katalógusgazdagítást végzett, megkezdte előfizetett adatbázisai egy részének az otthoni elérhetőségét biztosító fejlesztéseket.

c) az eredményeket jelentősen befolyásoló (pozitív vagy negatív) körülmények

A forgalmi adatokat a pandémiás helyzet alapvetően befolyásolta, hiszen a 2021-es év egy részét a teljes zárás, a részleges szolgáltatások „ablakos” kölcsönzéssel, a rendezvények korlátozása jellemezte. A könyvtár a járványügyi korlátozások alatt is törekedett arra, hogy olvasói hozzájussanak a kért információkhoz, az igényelt dokumentumokhoz. Ennek érdekében működtette chat szolgáltatását, előzetes igények leadása után kölcsönzést, automatikus hosszabbítást biztosított és szüneteltette a késedelmi díjakat.

A járványügyi helyzet a munkaszervezésre is hatással volt, hiszen a munkavállalók közel negyede volt fertőzött vagy került karanténba hozzátartozó fertőzöttsége miatt. A márciusi-áprilisi időszakban pedig a kollégák 70%-a otthoni munkavégzésben látta el feladatát: katalógus- és adatbázisbővítést, kiadványszerkesztést, távfelügyeletet.

Az intézményt 2012 óta vezető, a megyei és a városi könyvtárak összevonását és az új intézményi keretek kialakítását koordináló dr. Prokai Margit könyvtárigazgató 2021-ben nyugdíjba vonult. Az intézményvezetői pályázat lebonyolításáig és az új könyvtárigazgató 2022. január 3-i dátummal történő kinevezéséig megbízott igazgatóként Csoma-Simon Mária irányította a könyvtárat.

2. Stratégiai célok végrehajtása (max. 1500 karakter)

a) az intézményi stratégiai célok időarányos teljesülése a tárgyévi munka által

A könyvtár stratégiai tervében megfogalmazott célok és beavatkozási területek közül többet is kiemelten érintett a pandémia. A távolról és időkorlátok nélkül elérhető szolgáltatások fejlesztése, a helyi kulturális értékek megismertetése az informatikai hálózat modernizálásával és katalógusgazdagítással is megvalósult. Ez utóbbi keretében a Helyismereti gyűjtemény cikk-katalógusa és a könyvtár digitalizálási tevékenysége eredményeként született több ezer plakát, levelezőlap, könyv digitális példánya vált elérhetővé, kereshetővé és letölthetővé a katalógusban.

A könyvtár képzési szerepkörének megfelelően lebonyolítottuk az akkreditált segédkönyvtáros tanfolyamunkat, alapfokú képzést szerveztünk a megye szolgáltatóhelyein dolgozó kollégáknak és folytattuk használóképzéseinket.

A Központi épületben megvalósítandó önkiszolgáló kölcsönzés bővítésének előkészületeként folytatódott az I. emeleti állományrész RFID kódokkal történő felszerelése.

b) a pályázati tevékenység támogatta-e a stratégiai célok teljesülését

A tanórán kívüli oktatás, az informális és nem formális képzés segítése, az olvasás népszerűsítése, mint stratégiai célok az elmúlt évben az EFOP-4.1.8., az EFOP-3.3.2. és az EFOP-3.3.3. pályázatok fenntartási időszakában nem formális képzésekkel valósultak meg. A könyvtárbuszon az idősebb korosztály bevonásával, a könyvtárakban és a nevelési-oktatási intézményekben foglalkozások és mintaprogramok formájában.

3. Szervezet (max. 1500 karakter)

a) kompetenciafejlesztés (a kulturális szakemberek továbbképzéséről szóló 32/2017. (XII. 12.) EMMI rendelet alapján)

A könyvtár a 32/2017. (XII. 12.) EMMI rendelet a kulturális szakemberek továbbképzéséről alapján 2018-ban elkészítette 5 éves, 2018-2022 időszakra szóló képzési tervét. A rendeletnek megfelelően minden év márciusában az adott évre szóló beiskolázási terv is készül. 2021-ben a járványügyi helyzet következtében a hagyományos, kontaktórás továbbképzések mellett vegyes, valamint kizárólag online módon lebonyolított akkreditált tanfolyamokon is részt vettek munkatársaink. Egy fő szerzett felsőfokú szakirányú végzettséget az Eszterházy Károly Egyetem informatikus könyvtáros szakán. Az internet archiválása, az Elektronikus tananyagfejlesztés és távoktatás könyvtári környezetben, Olvasásösztönzés, olvasásnépszerűsítés, olvasásfejlesztés tanfolyamokon (Könyvtári Intézet), az intézmény saját segédkönyvtáros tanfolyamán, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Digitális kommunikáció a könyvtári partnerkapcsolatokban, a Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár Élménykönyvtár tanfolyamain, a Digitális térségfejlesztés, valamint a Digitális környezetünk kezelése című tanfolyamokon (online) összesen 41 tanúsítvány megszerzésére került sor 2021-ben.

4. Infrastruktúra (max. 1500 karakter)

a) fizikai terek állapotának változása

Intézményünk egyik fő célja az intézményi terek megújítása a mai kor elvárásainak megfelelően. 2021-ben a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával (3.547.650 Ft) megvalósult a Zenemű- és médiatár fejlesztése, mely magában foglalta a bútorzat cseréjét is. A beruházási terv részeként a központi épület villámvédelmi rendszerének felújítása is megtörtént. Fontos eredmény, hogy évek óta minden évben sikerült olyan nagyobb infrastrukturális fejlesztést megvalósítani, amely a könyvtáraink megújulását szolgálják.

b) infokommunikációs (IKT) eszközpark állapotának változása

A 2021. évi beszerzéseinket a helyi és a KSZR települések igényei szerint bonyolítottuk le. A tárgyévben 8 db projektor, 5 db projektor vászon, 39 db asztali munkaállomás, 38 db monitor, 39 db multifunkciós nyomtató, 17 db laptop, 12 db TV, 6 db fényképezőgép, 15 db hangfal szett, 5 db E-book olvasó, 3 db videokamera, 4 db DVD lejátszó, 8 db külső winchester, 56 db MS Windows 10 Pro vásárlására került sor.

c) egyéb infrastruktúra

Intézményünk életében meghatározó feladat a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer keretében a kistelepülések könyvtári ellátás biztosítása. 2021. évben 331 településsel volt szerződésünk ebből összesen 86 települési könyvtárat sikerült megújítani az elmúlt években. A tárgyévben 7 település teljes felújítása valósult meg KSZR keretből, további 4 települési könyvtár pedig NKA pályázati támogatással.

5. Gyűjteményi információk (max. 3000 karakter)

a) gyűjteményelhelyezés és gyűjteményfejlesztés

A gyűjtemény fejlesztése, gyarapítása a Kultv. előírásai szerint intézményi költségvetési keretből, a fenntartó kiegészítő 5 M Ft-os támogatásával és a KSZR keret terhére, közbeszerzés keretében történt. A gyűjtemény összesen 52.837 db új dokumentummal gyarapodott.

A magyar nyelvű könyvekre ismét a Könyvtárellátó Nonprofit Kft.-vel kötöttünk szerződést, a teljes körű könyvtári szolgáltatások biztosításával, 40%-os kedvezményrel. Az idegen nyelvű könyveket a Líra Könyv Zrt. szállította a Szabó Lőrinc Idegennyelvi Könyvtárunk számára.

A folyóiratok előfizetése az előző év végén zárult közbeszerzési eljárással teljesült.

Az Országos Dokumentum-ellátási Rendszerben vállalt szakmai feladatok ellátására a 2020-2021-es évre az Emberi Erőforrások Minisztériuma összesen 2.400.000 Ft támogatást biztosított dokumentumok beszerzésére és a könyvtárközi kölcsönzés postaköltségének finanszírozására. Ez az összeg jelentősen csökkent az előző évihez képest.

A leltárba vett ajándék-dokumentumok magánszemélyek és intézmények felajánlásával, az NKA Könyvkiadás Kollégiuma, a Márai-program, a Könyvet a Könyvtáraknak program és az Országos Idegennyelvű Könyvtár támogatásával gyarapodtak.

A gyarapításban kiemelten fontos a helyi vonatkozású, helytörténeti gyűjtőkörbe illő, részben a kulturális javak körébe tartozó muzeális dokumentumok retrospektív beszerzése, amelyek hozzájárulnak unikumaink gazdagításához.

2021-ben is folyamatosan történt törlés az állományból, 28.476 db dokumentum kivonására került sor. Könyvtárunk állománya 2021 végén összesen 1.089.933 darab dokumentum. Állományrevíziót 2 fiókkönyvtárunk végzett az évben.

b) gyűjteményfeltárás

A Gyűjteményszervezési osztályra katalogizálás céljából beérkező dokumentumok elektronikus feldolgozását a Corvina integrált könyvtári rendszer CAT moduljában végeztük. Könyvtárunk az országos lelőhely-katalógus, a Magyar Országos Közös Katalógus (MOKKA) rekordfelküldő partnere. A muzeális értékű, az 1850 előtti dokumentumok feltárása és egyedi nyilvántartása kiemelt feladat.

2021-ben is folytatódott a KDS projekt feltárási munkafolyamata. A gyűjteményfeltáró kollégák 3.083 db digitalizált képeslap és 7.054 db digitalizált plakát bibliográfiai leírását készítették el.

c) állományvédelem

2021-ben tovább folytatódott a könyvek RFID kóddal történő ellátása. A Régi Könyvek Tárában elhelyezett muzeális dokumentumokba, a Helyismereti gyűjtemény és a Gyermekkönyvtár teljes könyvállományába minden esetben RFID kód kerül. Ezen dokumentumok köre a tavalyi évtől kiegészült a szépirodalmi állományrészsel. 2021 végére 95.188 db biztonsági jellel ellátott dokumentum volt a könyvtár állományában.

Kötészeti tevékenységünk keretében folyamatosan végezzük az elhasznált dokumentumok javítását, kötését. Ennek keretében összesen 528 db dokumentum állagmegóvó kötésére került sor 2021-ben.

d) digitalizálás

A Közgyűjteményi Digitális Stratégia (KDS) projekt keretén belül 2021-ben is tovább folyt könyvtárunk dokumentumainak digitalizálása. Munkatársaink az elmúlt évben mintegy 2.800 darab képes levelezőlapot, valamint 50 db 1945 előtti könyvet digitalizáltak. Ezen dokumentumok teljes körű feldolgozása és OCR-ezése megtörtént, így a könyvtárunk katalógusából elérhetővé és kereshetővé váltak.

6. Szolgáltatások (változások, trendek) (max. 5000 karakter)

a) célcsoportok számára (gyermekek, hátrányos helyzetűek, nemzetiségek, zenét kedvelők stb.) kialakított szolgáltatások eredményei

A könyvtár külön letétet és szolgáltatást biztosít a vakok és gyengénlátók számára. 2021-ben a 106 fő fogyatékossgal élő olvasó 3.552 db művet kölcsönözött a könyvtárakból. Az intézmény együttműködik a Megyei Kórház Gyermekrehabilitációs Osztályával, és több nevelési-oktatási intézménnyel, melyekben fogyatékossgal élő és hátrányos helyzetű gyerekek tanulnak, gyógyulnak. A nyugdíjas szervezetekkel szintén jó szakmai kapcsolatot ápolunk, több telephelyünk otthont is ad a nyugdíjas

összejöveleteknek. A megújult Zenemű- és médiatár szervezésében folytatódott a Bócz Sándor Operabarátok Klubja.

Az óvodai és iskolai csoportok számára tartott foglalkozások tavaly is rendszeresek és népszerűek voltak. A zárvatartás idején a munkatársak online tartalmakkal, játékokkal, könyvajánlókkal készültek a felnőtt és gyermekolvasóknak egyaránt, melyeket a nyitás után is tovább folytattak.

A nemzetiségi gyűjtemény a Szabó Lőrinc Idegennyelvi Könyvtárban áll rendelkezésre. A város kilenc, önkormányzattal rendelkező nemzetiségével tartunk kapcsolatot, 2021-ben 26 nemzetiségi rendezvény volt a könyvtárban, 1.218 fő részvételével. Az állománygyarapításban is fontos szempont a nemzetiségi irodalom beszerzése.

b) helyben elérhető szolgáltatások

A járványügyi korlátozásokkal nem érintett időszakban a központi épületben és a városi hálózatban is magas színvonalú szolgáltatásokkal vártuk látogatóinkat. A napi információ- és dokumentumszolgáltatás korszerű eszközök segítségével, elektronikus katalógus, online adatbázisok, internetes források használatával történik minden olvasói térben.

c) távolról elérhető szolgáltatások

Hagyományos szolgáltatásainkat a járványhelyzet ideje alatt igyekeztünk úgy alakítani, hogy azok minél szélesebb körben elérhetőek legyenek távolról is. A járványügyi szabályok betartása mellett a korlátozások idején is biztosítottuk a kölcsönzést. Az előzetesen igényelt dokumentumokat a könyvtárak bejáratainál adtuk át. Az integrált könyvtári rendszer online előjegyzés/online foglalás lehetőségével, illetve e-mailben vagy telefonon keresztül történt a dokumentumok igénylése. A még nem regisztrált olvasóink számára elérhető volt az online regisztráció lehetősége is. Irodalomkutatási szolgáltatásunkat ingyenessé tettük, e-mailes egyeztetés után a kért témában biztosítottunk irodalomjegyzéket, előnyben részesítve a távolról elérhető forrásokat. Hírleveleinkben és közösségi oldalainkon a bezárás alatt folyamatosan tájékoztattuk a használókat az ingyenesen és otthonról elérhető adatbázisokról, szolgáltatásokról, az aktuális járványügyi intézkedéseinkről, nyitás után a személyesen látogatható programjainkról, kampányainkról is.

d) közösségi szolgáltatások: rendezvények, klubok, képzések, kiállítások

Az előző évhez hasonlóan, 2021-ben is jelentősen átalakította a könyvtár szolgáltatásait a járványügyi helyzet. Számos program nem valósulhatott meg személyes jelenléttel. Nyitvatartás alatt, személyes formában kaptak helyet programjaink között a kiállítás megnyitók, ismeretterjesztő előadások, író-olvasó találkozók, klubfoglalkozások, nyelvi klubok stb.

A 92. Ünnepi Könyvhét eseményei a Könyvtéren valósultak meg zenés produkciókkal, Irodalmi terasszal, gyermekprogramokkal, a központi épületben és a tagkönyvtárakban pedig könyvbemutatókkal, író-olvasó találkozókkal vártuk a közönséget. A Könyvhéthez kapcsolódóan 2021-ben második alkalommal rendeztük meg a Kötve-fűzve – az Év Könyve Borsod-Abaúj-Zemplén megyében című versenyt grafikai stúdiók, nyomdák és kiadók számára.

A 2021-es év kiemelt feladata volt a Zenemű- és médiatár megújítása a központi épületben. A pályázatból felújított részleg 2021. augusztus 23-án nyitott újra, modern bútorzattal, korszerű technikai eszközökkel.

A könyvtár 2021-ben is meghirdette a „Hahó, könyvtár(s)ak!” című olvasásnépszerűsítő játékát. A járványveszély miatt a szóbeli döntő helyett kisfilmet forgattak a gyerekek, és a nyertes csapatok egynapos autóbuzos kiránduláson vehettek részt.

A Gyermekkönyvtár, a József Attila Könyvtár, a Szabó Lőrinc Idegennyelvi Könyvtár és a Petőfi Sándor Könyvtár egyhetes, tartalmas programokat nyújtó napközis tábort is szervezett.

e) online felületek (honlap, közösségi média)

A koronavírus okozta részleges nyitvatartás, majd bezárás miatt 2021. első felében is nagymértékben támaszkodtunk a honlapunkra és a közösségi felületeinkre. A pandémia alatt a hagyományos megjelenésektől eltérő programokra volt szükségünk ahhoz, hogy fenntartsuk az érdeklődést a könyvtár iránt és betöltsük kultúraközvetítő feladatunkat. A honlapunkon, közösségi oldalainkon és hírlevélben egyidejűleg adtunk tájékoztatást a bezárással, kölcsönzött könyvekkel, az új szolgáltatásainkkal és az újrainytással kapcsolatban

A magyar kultúra napja, a magyar széppróza napja, a költészet napja és az Internet fiesta is online formában valósult meg: játékokkal, kvízekkel, virtuális kiállításokkal készültünk és a távolról elérhető szolgáltatásainkra (pl. online adatbázisok) is ezeken a felületeken hívtuk fel a figyelmet.

f) területi ellátás (bővebben kifejtve a 11. pontban)

7. Minőségirányítás (max. 1500 karakter)

Intézményünk a Minősített Könyvtár cím szellemében végezte 2021. évi minőségirányítási munkáját, az éves cselekvési terv alapján.

A Minőségirányítási Tanács a korábbi, hosszú távú stratégiai terv rövidebb ciklusra való bontásával a változások gyorsabb követését kívánta elérni. Az összeállított stratégiai tervet az ágazati irányítás értékelte, és a dokumentum átdolgozását javasolta. Az intézmény új stratégiai tervét (2022-2025) a minisztérium javaslati alapján állítottuk össze.

a) használoi elégedettségmérés

A MIT cselekvési terve szerint 2021-ben a munkatársi elégedettségmérést végeztünk. A kérdőívvel arra kerestük a választ, a könyvtár munkatársai miként élték meg a pandémiás időszakot, hogyan értékelték a meghozott döntéseket, munkaszervezést, kapcsolattartást. A munkavállalók elismerték az intézmény rugalmasságát, kihívásként, tapasztalatszerzésként élték meg a váratlan helyzetet. A felmérés eredményeit a további működés fejlesztéséhez használjuk fel.

b) önértékelés

A 2020. év végi jogszabályi változások miatt az önértékelési rendszer és dokumentáció aktualizálása szükséges.

A humán erőforrás hatékony kiaknázásának érdekében 2021-ben munkatársi tudástérkép készítésével felmértük a dolgozók tacit és explicit tudását.

c) települési könyvtárak minősítésének koordinációja, előkészítése (a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL törvény 66. § j) pontja alapján)

2021-ben a Minősített Könyvtár címet megyénkben a tiszaujvárosi Hamvas Béla Városi Könyvtár kapta. A nagyobb városi könyvtárak közül többen is esélyesek a minősítési eljárásban való részvételre, melyhez igényeik szerint minden támogatást biztosítunk.

8. Tudományos kutatás és kiadványok (max. 1000 karakter)

A könyvtárban tudományos kutatást és publikálást az intézmény vezetője folytatott a könyvtár- és információtudomány területén. 2021-ben a Könyvtári Figyelőben jelentek meg referátumai. Szerkesztésében és a könyvtár kiadásában jelent meg a miskolci képeslapokat bemutató sorozat harmadik kötete a Miskolc régi képeslapokon 3.: Diósgyőrtől Tapolcáig címmel, valamint Gerő Gyulával együttműködésben a Borsod-Abaúj-Zemplén megye könyvtártörténeti kronológiája című kiadvány.

A könyvtár munkatársainak 43 publikációja jelent meg többek között a könyvtár által kiadott időszaki kiadványban (Könyvheti Újság, Könyvtári Mappa), helyi lapokban, valamint országos szakmai folyóiratban (Könyvtári Figyelő).

2021-ben két időszaki kiadvány jelent meg a könyvtár kiadásában. A Könyvheti Újság az Ünnepi Könyvhéthez kapcsolódva 2021 szeptemberében, a Könyvtári Mappa c. kiadvány pedig decemberben.

9. Partnerségi együttműködések (max. 1500 karakter)

a) kiemelt téma: könyvtári, közgyűjteményi, közművelődési, közoktatási együttműködés és az önkéntesség

2021-ben egyeztetések kezdődtek az Országos Széchényi Könyvtárral a webarchiválással és a digitális időszaki kiadványokkal kapcsolatos megyei feladatokról, melyről 2022-ben együttműködési megállapodás születik. Ugyancsak a nemzeti könyvtárral együttműködve folytatódott a „Digitális tanösvényen B.-A.-Z. megyében” KDS projekt megvalósítása.

A könyvtár javaslatokat tett Miskolc város kulturális stratégiájának elkészítéséhez és a város közgyűjteményi és közművelődési intézményeivel együttműködve vesz részt annak kidolgozásában.

2021-ben több oktatási intézménnyel újítottuk meg az iskolai közösségi szolgálatra vonatkozó együttműködésünket, amihez 3 új intézmény is kapcsolódott (összesen 28 intézmény). Az iskolai közösségi szolgálatot 2021-ben 161 diák teljesítette intézményünkben.

A járványhelyzet ellenére az év folyamán 6 fő önkéntes teljesített szolgálatot könyvtárainkban.

A könyvtár együttműködéseinek száma a 2020-as 429-ről, 434-re nőtt: 1 felsőoktatási intézménnyel, 3 középiskolával, és 1 óvodával.

További együttműködések több nevelési-oktatási intézménnyel az EFOP-3.3.2. „A

könyvtárban megtalálod” és az EFOP-3.3.3. „Az én könyvtáram” projektek fenntartási időszakában lebonyolított foglalkozások és mintaprogramok kapcsán valósultak meg.

10. PR/marketing/kommunikáció eredményei (max. 1000 karakter)

a) a könyvtár megjelenése médiumokban

2021-ben a könyvtár sajtómegjelenéseinek száma 432. A legtöbb hír az online felületeken jelent meg, de a könyvtár a helyi nyomtatott lapokban, rádiókban is rendszeresen hírt adott az aktuális eseményekről, elérhető szolgáltatásokról. Több ízben megjelentünk az országos médiumokban is (pl. Kossuth Rádió). A tavalyi évben is több hónapon keresztül korlátozott szolgáltatásokat nyújtottunk, személyes jelenlétet igénylő rendezvényekből is kevesebb volt, így a sajtóban megoszlott, hogy milyen jellegű hírrel jelentünk meg. Zárvatartás alatt az intézményekben rendezvényeket ugyan nem lehetett tartani, de távolról is elérhető szolgáltatásainkról és online programjainkról a médiumok is hírt adtak. Nyitás után pedig rendezvényeinkkel jelentünk meg legtöbbször a médiában.

b) lépések az intézményről alkotott kép pozitív formálásához (pl. arculat, kommunikáció)

A több hónapos zárvatartás alatt a kommunikációs stratégiánkban a 2020-ban bevált kommunikációs stratégiát követtük. A könyvtár honlapja, megyei portálja, Facebook-, Instagram- és Youtube-oldala biztosította számunkra az elsődleges felületet. Az a törekvésünk, hogy ne veszítsük el a kapcsolatot használóinkkal – már bevált szolgáltatásainknak (pl. a Kérdezze könyvtárosát online felületünk, online programok) köszönhetően – 2021-ben is sikeresnek bizonyult.

Az adventi időszakban intézményünk csatlakozott a Magyar Vöröskereszt helyi tagozata által szervezett jótékonyági akcióhoz, melynek keretében saját készítésű gyertyákat árusítottunk a közönségnek. A befolyt összeget hátrányos helyzetű családok megsegítésére fordították.

11. A megyei hatókörű városi könyvtár a megye területén működő települési könyvtárakat érintő állami feladatairól szóló összefoglaló (max. 3500 karakter)

a) a megyei kötelezpéldányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményét feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokról

A megyei székhelyű nyomdák által előállított, helyi vonatkozású sajtótermékekből 2021-ben összesen 527 db kötelezpéldányként kapott dokumentum került állományba. A kötelezpéldányok beszolgáltatásának teljességét könyvtárunk ellenőrzi.

b) a megye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezésével kapcsolatos feladatokról

Megyei hatókörű városi könyvtárként alapfeladatainkat az 1997. CXL. törvénynek megfelelően látjuk el. Feladatunk a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez csatlakozott és a nyilvános könyvtárak jegyzékén szereplő intézmények munkájának támogatása.

Elektronikus formában megőrizzük és hozzáférhetővé tesszük a települési könyvtárak szakmai beszámolóját és munkatervét. Feladatunk a statisztikai adatok gyűjtése, melyek ellenőrzését a Terület-ellátási csoport munkatársai végzik.

A megyénkben működő könyvtárakat bevonjuk az országos rendezvénysorozatokba (Internet Fiesta, Országos Könyvtári Napok). Májusban online országos szakmai napot tartottunk a KönyvtárMozi programban eddig kialakított jó gyakorlatok bemutatására.

A szakmai kapcsolattartást elősegítő periodikánk a Könyvtári Mappa, melyből 2021-ben egy szám jelent meg, decemberben.

c) a települési könyvtárak tevékenységét segítő 2021-ben nyújtott szolgáltatásokról

Kiemelt feladatunk a kistépülési könyvtári ellátásának folyamatos biztosítása. Egységes, költséghatékony szolgáltatásra törekedve folytattuk tevékenységünket 331 településen. Az év folyamán 37.740 db dokumentumot szállítottunk ki.

Folytatódott a kistépülések saját állományának elektronikus feltárása, melyet leválogatás és selejtezés előzött meg. Az év folyamán 36.595 példányt tettük visszakereshetővé a Corvina katalógusban.

A kulturális és közösségi programok megvalósítását műsorajánló összeállításával segítjük. Minden korosztály érdeklődésére számot tartó, maradandó irodalmi, zenei élményt nyújtó előadásokat kínálunk. Az év folyamán 547 rendezvényt szerveztünk meg 259 településen 35.043.357 Ft értékben.

d) az iskolán kívüli könyvtári továbbképzést és szakképzés végzéséről

Intézményünk 2020-2021-ben ismét nagy érdeklődés mellett indított segédkönyvtáros, felső középfokú tanfolyamot. A segédkönyvtáros szakképesítéssel rendelkező könyvtári szakembert szakmai elméleti és gyakorlati ismeretei valamennyi könyvtártípusban alkalmassá teszik okleveles könyvtáros irányításával a nagyobb könyvtárak részfeladatainak elvégzésére, a kisebb települési és szakkönyvtárak, iskolai könyvtárak, könyvtári szolgáltató helyek esetében pedig önálló működtetésére is.

A szak- és felnőttképzés átalakítása miatt ez volt az utolsó tanfolyam, amely ebben a – az OKJ-t szabályozó 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet szerinti – formában zajlott.

Felnőttképzési tevékenységünket az újra engedélyeztetést követően 2022 szeptemberében már a megújult képzési programunkkal folytatjuk.

e) a települési könyvtárak fejlesztésének koordinációjáról, az ennek keretében megtett javaslatokról

Fontos feladatunknak tekintjük a működési körülmények javítását is. Az év során 11 település könyvtárában történt teljes felújítás, 2021 végéig összesen 86 szolgáltató helyet modernizáltunk. NKA pályázati támogatást felhasználva Körömben és Gesztelyben újjitottuk meg a könyvtári tereket. Elkészült a még 2020-as évben forráshoz jutott további öt könyvtár is. KSZR keretből Felsőberecki, Semjén, Szuhogy és Tiszapalkonya tereit töltöttük meg új bútorzattal. Emellett számos kisebb értékű beszerzésre került sor. Több településen gyermekkuckót alakítottunk ki szőnyeggel, babzsákokkal.

2021-ben 37 asztali számítógépet és 14 darab notebookot vásároltunk. A beszerzési nehézségek miatt ezek az eszközök csak decemberben kerültek leszállításra, ezért a településre juttatásuk a 2022. év elejére csúszott. Több elektronikai eszközt (8 db

projektort vászonnal, 6 db fényképezőgépet, 12 db TV-t) vásároltunk a szolgáltatások minőségének növelése érdekében.

f) a helyismereti dokumentumok elektronikus hozzáférhetővé tételével kapcsolatos elvégzett feladatokról

Könyvtárunk digitalizálási munkáját a KDS-K kiírásában elindított projekt határozta meg 2021-ben. A pályázatban vállalt kötelezettségeinket teljesítve munkatársaink 2.800 darab képes levelezőlapot, valamint 50 db 1945 előtti könyvet digitalizáltak. Ezen dokumentumok teljes körű feldolgozása után az anyagok szerkeszthető, a katalógusban kereshető, elérhető és archiválható formátumot kaptak. A képi dokumentumok megjelenítésére az OPAC3 felületet használjuk. Ennek kidolgozása a tavalyi évben elkezdődött, bevezetése 2022 elején várható.

12. A koronavírus-járvány okozta változásokról (max. 2000 karakter)

a) a pandémia hatására kialakított új szolgáltatások milyen mértékben befolyásolták a szolgáltatási környezetet és ezek milyen módon voltak fenntarthatóak a 2021-es évben?

A könyvtár 2020-ban kialakított – a járványügyi veszélyhelyzethez igazodó – szolgáltatási rendszerét, a 2021-es év hasonló körülményeihez alkalmazva működtette. A fő célunk ebben az évben is az volt, hogy a könyvtárat használni kívánók a járványhelyzet okozta kockázatok minimalizálása mellett jussanak hozzá a kért információkhoz, dokumentumokhoz, könyvtári képzésekhez és programokhoz. Mindezt úgy, hogy a szolgáltatásokat nyújtó munkatársak egészségének védelme is elsődleges szempontként érvényesüljön. A távolról elérhető szolgáltatások és az ezek alapját jelentő tartalmak létrehozását a munkatársak egy része otthoni munkavégzés keretében végezte. A munkaszervezés során – akár teljes zárás, akár részleges nyitás idején – arra törekedtünk, hogy a helyben igénybe vehető szolgáltatások színvonalának megtartása mellett a kollégák minél elkülönítettebben tudjanak dolgozni.

A könyvtárhasználók részére nyújtott, 2020-ban bevezetett szolgáltatások (pl. chat, online irodalomkutatás, előzetes igénylés utáni kölcsönzés a bejáratoknál, online programok) 2021-ben is fenntarthatóak voltak, igény mutatkozott irántuk. A járványhelyzet javulása után ezeket a szolgáltatásainkat továbbra is megtartjuk.

b) hogyan befolyásolta a világjárvány az intézmény meglévő stratégiáját, illetve a középtávú stratégiai tervezést?

A könyvtár a 2022-2025 közötti időszakra vonatkozó – az ágazati irányítás részére megküldött – stratégiai tervében kiemelt szerepet kap a krízishelyzetek kezelése, az operatív munkafolyamatok fontossága, a rövidebb ciklusokra való tervezés. A beavatkozási területek és megvalósítási eszközök meghatározásakor a pandémia elmúlt két évének tapasztalatai is alapul szolgáltak.

Miskolc, 2022. február 15.

Varga Gábor
igazgató

